

Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága
Budapest
Pf.: 82
1388

Tisztelt Igazgatóság!

Pályázati szakmai beszámoló
MÚZEUMOK ŐSZI FESZTIVÁLJA, ZIRC
2011. október 1.- november 15.
Bakonyi Természettudományi Múzeum

Valamennyi résztvevő, s így intézményünk számára is nagy megtiszteltetést és segítséget jelentett 2011. június 28.-án hozott döntésük, mely szerint a Múzeumok Őszi Fesztiváljához kapcsolódó múzeumpedagógiai programok, rendezvények megvalósítására Zircen címmel benyújtott pályázatunkat (pályázati azonosító: 2308/79) 200 000,- Ft támogatásban részesítették.

A Bakonyi Természettudományi Múzeum szervezésében a település szinte valamennyi látóvalót kínáló intézménye részt vett a Múzeumok Őszi Fesztiválján 2011-ben: III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Bakonyi Természettudományi Múzeum, Bakonyi Természettudományi Múzeum Baráti Köre, Balaton-felvidéki Nemzeti Park – Zirci Arborétum, Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Tourinform Zirc, Ciszterci Rend Zirci Apátsága, Együtt a Könyvtárért Alapítvány, Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) Reguly Antal Műemlékkönyvtára, Reguly Antal Szakképző Iskola. A látogatók, érdeklődők ellátásáról pedig vendéglátó-ipari és kereskedelmi egységek, a Monostor Cukrászda és a Monostor Falatozó, valamint a Szent Bernát Ajándék-Kegyártágy Bolt gondoskodott széles választékkal, gondos kiszolgálással.

A résztvevők a következő témákban kínáltak programokat az érdeklődőknek:

- Pincétől a padlásig a múzeumban
- Fedezd fel a múltad...
- „A Nagy Rajzolás”
- Múzeumok őszbúcsúztató mulatsága

Az egyes témák programjai egyaránt szóltak egyéni, családi, csoportos, idős és fiatal látogatóknak, hétköznapi és hétvégi látogatóknak.

A Múzeumok Őszi Fesztiválja zirci programsorozata a következő módokon került meghirdetésre, bemutatásra:

- Pesti Műsor különszáma,

- Esti Lapok országsherte (pl. Veszprém, Sopron, Szombathely)
- Veszprém Megyei Napló (hetilap)
- Elektronikus formák – e-mail: a helyi Tourinform, Bakonyi Önkormányzatok Szövetségének és a Bakonyi Természettudományi Múzeum saját címlistáján keresztül,
- Zirc és Vidéke újság elektronikus változata,
- Helyi TV – Stúdió KB (az adás a környező településeken is fogható),
- Képújság (az adás a környező településeken is fogható),
- Saját honlapok:
www.bakonymuseum.koznet.hu

www.oszk.hu

www.zirc.ocist.hu

www.vkmh-zirc.koznet.hu

- Helyi klubok személyes megkeresése révén, pl. Nyugdíjas Klub, Civil Kerekasztal.

A fentiekben túl nagyméretű hirdetőtábla, megállító-táblák, szórólapok és plakátok is kihelyezésre kerültek. A képújságban megjelenő hirdetésen kívül riport készült a helyi TV-ben figyelem felkeltésül a programokról. A környékbéli oktatási intézmények külön értesítést is kaptak. A Múzeumok Őszi Fesztiválja zárásaként szintén készült egy beszámoló az eseményekről a helyi TV-ben.

Az egyes helyszíneken és eseményeken a helyi TV munkatársai készítettek felvételeket.

S most nézzük sorra a programokat:

Pincétől a padlásig a múzeumban

Az **Agrárműszaki Emlékek Gyűjteményében (Reguly Antal Szakképző Iskola, 8420 Zirc, Szabadság u.)** látható, országosan is egyedülálló muzeális értékű mezőgazdasági gépekből és használati eszközökből álló gyűjteményt 2011. október 12.-én és 26.-án, 10 órától **Rábai József** vezetésével tekinthették meg az érdeklődők.

A Bakonyi Természettudományi Múzeumban az „Ez is a múzeum... c. program keretében 2011. október 1.-én a botanikai gyűjteményt **dr. Galambos István** botanikus mutatta be. Október 8.-án **Kasper Ágota** és **dr. Kutasi Csaba** zoológus a gerinctelen gyűjteményt ismertette meg az érdeklődőkkel. Október 15.-én a gerinces gyűjteményt mutatta be **Barta Zoltán** ornitológus. Október 22.-én **Katona Lajos Tamás** geológus a geológiai gyűjteményben vezette a látogatókat. Az „Így készült... - A jégkorszaki kiállítás titkai” c. tárlat szakmai háttérének bemutatására október 4.-én és november 9.-én került sor.

A Ciszterci Rend Zirci Apátságában „*Ősi falak között...*” címmel **Bittmann Angéla** tartott szakvezetést 2011. október 15.-én a restaurált barokk templomban.

Az OSzK Reguly Antal Műemlékkönyvtárában *1A könyvtárépítészet csodái – Barangolás a polcok között*” címmel 2010. október 11.-én 10 órától, illetve november 5.-én 13 órától a műemlékkönyvtár építészeti értékeit, máskor nem látogatható tereit **Németh Gábor** mutatta be az érdeklődőknek. Egyúttal vetítéses előadás segítségével, az intarzia technikájával ismerkedhettek meg a látogatók.

Fedezd fel a múltad...

A **Bakonyi Természettudományi Múzeum** Rákóczi tér 3-5. sz. alatti épületének előadótermében „*Laczkó Dezső emlékezete*” címen a piarista tudós, múzeumalapító életét, tudományos tevékenységét bemutató vándorkiállítás nyílt 2011. október 29.-én, 10 órakor. November 7.-én ugyancsak Laczkó Dezső tiszteletére tudományos előadóülést rendezett a Magyarhoni Földtani Társulat, a Természettudományi Múzeumi Szakfelügyelet és a Bakonyi Természettudományi Múzeum. A konferencián, melynek levezető elnöke **Kecskeméti Tibor** (PhD) volt, a következő előadások hangzottak el:

- **Vörös Attila** (az MTA rendes tagja): Laczkó Dezső nehéz kenyere – triász ammonitesz gyűjtés és sztratigráfia a Balaton-felvidéken egykor és ma.
- **Budai Tamás** (az MTA doktora): A Veszprémi-fennsík földtani felépítése.
- **Csillag Gábor** (PhD): A Déli-Bakony és a Balaton-felvidék karni platformjai és medencéi.
- **Haas János** (az MTA doktora) és **Budai Tamás** (az MTA doktora): A Dachsteini platform fejlődésének tektonikai, klimatikus és euszatikus hatótényezői a Dunántúli-középhegységben.
- **Ősi Attila** (PhD): Laczkó Dezső leghíresebb őslénytani lelete – a kavicsfogó álteknős (*Placochelys placodonta*) a bakonyi felső-triászról.

„*A Bakonyerdő kincsei*” címen 2011. november 11.-én 15 órától természetismereti vetélkedő zajlott általános iskolásoknak a **Bakonyi Természettudományi Múzeumban**. A versenyt általános iskolásoknak hirdette meg az intézmény és Baráti Köre, a Békefi Antal, Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Tourinform Zirc, valamint az Együtt a könyvtárért Alapítvány. A lebonyolításban a környékbéli általános iskolák tanárai, a Bakonyi Természettudományi Múzeum és a Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Tourinform Zirc munkatársai, valamint a baráti körű és alapítványi tagok működtek közre. A vetélkedő témájáról a Bakony és a Bakonyi Természettudományi Múzeum kiállításai és gyűjteményei szolgáltak. A gyerekek a szöveges és gyakorlati feladatok megoldása során mintegy minősítették a múzeumban zajló folyamatos környezet- és természettudatos ismeretterjesztő és nevelőmunkát. Az iskolák 5 csapatában 25 gyerek mérte össze tudását a tesztek és gyakorlati feladatok során. A múzeumban zajló folyamatos környezet- és természettudatos

ismeretterjesztő és nevelőmunka sikeres eseményeként értékelendő „küzdelem” első helyét a csetényi általános iskola csapata szerezte meg. A kísérelőkkel együtt 40 fő jelent meg a rendezvényen.

OSzK Reguly Antal Múemlékkönyvtár: A kódexektől a nyomtatott könyvig nagyon sok ember működött közre egy-egy könyv elkészítésében. 2011. október 11.-én 13 órától, illetve október 25.-én 10 órától a „*Hogyan készült régen a könyv*” c. programon ezt a folyamatot mutatták be vetítéses előadás, valamint a régi könyvek segítségével a könyvtár munkatársai az érdeklődőknek.

A **Békefi Antal Városi Könyvtár, Múvelődési Ház és Tourinform Zirc** szervezésében 2011. október 5.-én 18 órakor „**Hírhedett zenésze a világnak...**” címmel **Borbás Károly** zenetanár előadása hangzott el a 200 éve született Liszt Ferencről.

2011. október 8.-án nyílt meg a „**Túvel festett világ**” című kiállítás. **Dr. Hevesi Gusztávné** gobelinjeiben november 10.-ig gyönyörködhetnek a látogatók.

Váradi Péter Pál és Lówey Lilla: Erdély – Székelyföld - Marosszéki mezőség, valamint az **Erdély – Székelyföld – Szavak vándorköszörűse – Kányádi Sándor** című fotóalbumával verses, zenés, vetítéses bemutatón 2011. október 20.-én 17 órától ismerkedhetnek meg az érdeklődők.

Múzeumi tanösvény

Sétára várták az érdeklődőket 2011. október 13.-én és 8.-án, valamint november 5.-én 13-17 óráig. A kisváros kulturális örökségét, értékeit – Agrárműszaki Emlékek Gyűjteménye, Apátság templom - Basilica minor, Bakonyi Természettudományi Múzeum, OSzK Reguly Antal Múemlékkönyvtár, Zirci Arborétum – mutatták be az érdeklődőknek.

„A Nagy Rajzolás”

Bakonyi Természettudományi Múzeum, 8420 Zirc, Rákóczi tér 3-5.

OSzK Reguly Antal Múemlékkönyvtár, 8420 Zirc, Rákóczi tér 1.

„**A természet más szemmel**” című programra 2011. november 13.-án 10 órától várták az érdeklődőket. A vállalkozó szellemű és kedvű látogatók tapasztalataik, képzelőerejük, valamint a könyvtári és múzeumi látogatás nyomán jeleníthették meg a bakonyi élővilágot.

Múzeumi őszbúcsúztató - Múzeumok Őszi Éjszakája Zircen, 2011. november 12.

BAKONYI TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM, 8420 Zirc, Rákóczi tér 1., 3-5.

15:30-tól 24:00 óráig a Ciszterci Apátság épületében (Rákóczi tér 1.):

- 15:30 – **Balter József** festőművész „*A természet bűvöletében*” című kiállításának megnyitója. A kiállítást **Csiszár József** festőművész nyitotta meg, közreműködtek a **Bakonyi Vadászkürt Egylet** tagjai.
- 16:30 – a Nevelgető Alapítvány **Égigérő Fa Hagyományörző és Néptáncsoportjának** fellépése.
- 19:00 – a nagyesztergári **Margaréta Dalkör** és **Triola** énekegyüttes koncertje.
- A szakmuzeológusok igény szerint vezették a látogatókat az állandó kiállítás egységeiben: A Bakony természeti képe; Dr. Batívai-Schüle Imre János trófeakiállítása; „Jégkorszaki óriások a Bakony-hegységben”.
- A múzeumi bolt dolgozói és a teremőr kollégák a nyitva tartás ideje alatt a vendégek rendelkezésére álltak.

18:00-tól 24:00 óráig a múzeum új épületében (Rákóczi tér 3-5.) zenei és irodalmi műsor zajlott Fekete István, Márton napja és a libák, valamint az újbóri jegyében. Közreműködött **Bicski Bálint, Bicski Ádám**. Természetes anyagok felhasználásával kézműves foglalkozást tartott **Szurgyi Zsuzsa**. Teakóstoló, bemutató és vásár az **Egészségforrás** szaküzlet kínálatából.

- 20:30 – a **Z-energia** együttes szórakoztatta a nagyérdemű közönséget a Reguly Antal Általános Iskola és Szakiskola tornatermében.

CISZTERCI APÁTSÁG – BASILICA MINOR

20:00-tól 20:30 óráig igény szerint volt szakvezetés a restaurált barokk templomban.

19:00-tól 19:20 óráig a **Rapszódia Énekegyüttes** koncertjében gyönyörködhetett a hallgatóság.

20:30-21:00 óráig **Kapitány Dénes** orgonakoncertjét hallgathatták meg a zenebarátok, melyen a következő művek hangzottak el:

Kisorgonán:

Torelli: d-moll és B-dúr Concerto

Nagyorgonán:

Antalfy-Zsiross Dezső: Ima a megholtakért, Ima egy gyermekért, Két Fuga

Liszt Ferenc: Prelúdium és Fúga a B-A-C-H témára

**ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR REGULY ANTAL
MŰEMLÉKKÖNYVTÁRA**

18:00-tól 24:00 óráig a könyvtár nyomtatott és építészeti értékeit és kiállításait mutatták be az érdeklődőknek.

**BÉKEFI ANTAL VÁROSI KÖNYVTÁR, MŰVELŐDÉSI HÁZ ÉS TOURINFORM
ZIRC**

17:00– Megnyílt a „**Gyűszűkék**” **Foltvarró Klub** kiállítása. A csodálatos kézimunkákat este 8 óráig tekinthették meg az érdeklődők.

A Rákóczi téren található vendéglátó és kereskedelmi egységek – **Monostor Cukrászda, Monostor Falatozó, Szent Bernát Ajándék-kegytárgy Bolt** – 1800-tól 2200 óráig várták a vendégeket.

A pénzügyi beszámoló anyagát mellékeljük. Ugyancsak megküldjük a rendezvényeken készült fotók (CD), valamint a nyomtatott megjelenések válogatását. A rendezvényről készült beszámoló elérhető a Bakonyi Természettudományi Múzeum honlapján: www.bakonymuseum.koznet.hu , NKA pályázat.

Reméljük, hogy jövőre is lesz **Múzeumok Őszi Fesztiválja**. Ha igen, úgy a zirci intézmények mindenképpen szeretnének részt venni a programban. Reméljük, hogy a mostani látogatók – mások érdeklődését felkeltve – visszatérnek társasággal, családdal, barátokkal, osztállyal. Az idén összesen **1794** vendég vett részt a rendezvényeken.

A résztvevők nevében tisztelettel:

dr. Kutasi Csaba múzeumigazgató-helyettes

Bakonyi Természettudományi Múzeum

Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága
Budapest
Pf.: 82
1388

Tisztelt Igazgatóság!

Pályázati beszámoló

Intézményünk számára nagy megtiszteltetést és segítséget jelentett 2011. március 2.-án hozott döntésük, mely szerint a Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis című évkönyvünk 28. számának megjelentetésére benyújtott pályázatunkat (pályázati azonosító: 2388/136) 400 000,- Ft támogatásban részesítették.

A Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis évek óta szolgálja a Bakony természeti képe kutatóprogramban résztvevő külsős szakemberek és a múzeumi munkatársak tudományos eredményeinek közreadását. Viszonylag gyors megjelenése a szerzők tevékenysége és a tudományos információ-áramlás szempontjából egyaránt rendkívül fontos. A kiváló nyomdai munkának köszönhetően – melyet a veszprémi OOK-PRESS Kft. végzett - a kiadvány minőségét magas színvonalú grafikai ábrák, térképek, valamint fotók is biztosítják.

A Folia 28. (2011) számában 26 szerző 15 cikke jelent meg (lásd a mellékelt tartalomjegyzék), mintegy válogatást nyújtva a Bakony-hegységben folyó kutatásokból.

A publikációk – az eddigiekhez hasonlóan – geológiai, botanikai és zoológiai témájúak. Közöttük napjaink elvárásainak megfelelően a biológiai témákon belül egyre nagyobb teret kapnak a florisztikai, faunisztikai alaperedmények mellett a növény- és állatföldrajzi, populációdinamikai, ökológiai és természetvédelmi szempontú munkák, illetve azok, melyek a kiemelt jelentőségű biodiverzitással foglalkoznak.

Az elnyert összeg felhasználásával 425 példányban készült el a kötet. A kiadvány 278 oldalon 1 db térkép, 27 db táblázat, 206 db ábra, 2 db fekete-fehér fotó illusztrálásával az alábbi cikkeket tartalmazza:

TÓTH SÁNDOR: Emlékezés Podlussány Lajosra.

KEVEY BALÁZS: A Bakonyalja homokvidékének erdei. III.

FEHÉRVÁRI BENCE – SALÁTA DÉNES – MALATINSZKY ÁKOS: Hagyományörző gyümölcsösök az Öreg-Bakony tanyavilágában.

VARGA ANNA – BÖLÖNI JÁNOS: Egy felhagyott fás legelő területének tájhasználat változása Olaszfalu (Veszprém megye) határában.

NOVÁK JÁNOS: Adatok a Bakony álskorpió-faunájához.

TRASER GYÖRGY – WINKLER DÁNIEL – MOLNÁR MARCEL: A mezőföldi Szent László-víz völgyének ugróvillás (Collembola) faunája.

KENYERES ZOLTÁN – RÁCZ ISTVÁN: A Bakonyi Természettudományi Múzeum egyenesszárnyú (Orthoptera) gyűjteménye.

KONDOROSY ELŐD: Keszthely és környéke poloskafaunájának alapvetése.

MÓRA, A. – DEÁK, CS. – KÁLMÁN, Z. – LÖKKÖS, A. - SOÓS, N. –CSABAI, Z.: Contribution to the aquatic insect fauna of Káli-medence and Fekete-hegy, and their surroundings (Balaton Uplands).

NAGY FERENC: Adatok Győr-Moson-Sopron- és Veszprém megye futóbogár-faunájához (Coleoptera: Carabidae).

PODLUSSÁNY ATTILA – KUTASI CSABA: Új ormányosalkatú-bogárfajok a Bakonyban (Coleoptera: Curculionoidea).

KUTASI CSABA: Védett és ritka bogárfajok (Coleoptera) a várpalotai lőtér területéről.

SZABÓKY CSABA: Kohanóczy Attila molylepke (Microlepidoptera) gyűjteménye.

SZABÓKY CSABA: Összehasonlító vizsgálatok a Bakonybél-Somhegy nagylepkefaunáján (Macrolepidoptera), és a molyfauna (Microlepidoptera) alapvetése.

NAGY LAJOS – POLLER ZOLTÁN: Vízimadár szinkronszámlálások a várpalotai tavakon (2005-2007).

A tartalomjegyzék elérhető a Bakonyi Természettudományi Múzeum honlapján:
www.bakonymuseum.koznet.hu, NKA pályázat.

Az előírásoknak megfelelően mellékelten megküldjük a publikáció egy példányát szíves felhasználásra.

A kiadvány 100 ingyenes példányát a szerződésnek megfelelően elkülönítettük, illetve az előírt mennyiséget eljuttattuk a megadott címekre. Mellékelten megküldjük a címlista és a postakönyv feladást igazoló oldalának másolatát.

Támogatásukat és segítőkész hozzáállásukat még egyszer köszönjük.

Zirc, 2012. január 9.

Tisztelettel:

dr. Kutasi Csaba múzeumigazgató-helyettes

Pályázati beszámoló

Intézményünk számára nagy megtiszteltetést és segítséget jelentett az NKA Múzeumi Szakmai Kollégiumának döntése, mely szerint a „Gyűjtemények (botanikai, rovar, gerinces) és kiállítási diorámák fertőtlenítése (foszfor-hidrogénes) a Bakonyi Természettudományi Múzeumban” címmel benyújtott pályázatunkat (pályázati azonosító: 2311/1892) 320 000,- Ft támogatásban részesítették. Az elnyert összeget az alábbi feladatok elvégzéséhez használtuk fel:

- A készletkárosító rovarok (molyok, múzeumbogár stb.) a nem megfelelő védekezés és kezelés esetén jelentős kártételt okozhatnak a múzeumokban őrzött szerves eredetű anyagokban. Ezt megelőzendő, állagmegóvás céljából gyűjteményeinket (botanikai, rovar, madár, emlős) és kiállítási diorámáink preparátumait Nagy Tamás agrármérnök – növényvédelmi szakmérnök – egészségügyi gázmesterrel fertőtlenítettük Degesch Magtoxin tabletták (hatóanyag 66 % magnézium-foszfid, melyből a légnedvesség hatására foszfor-hidrogén gáz fejlődik) alkalmazásával. Az erősen mérgező anyag használata miatt az intézmény épületeit le kell zárni, ezért igyekeztünk olyan időpontokat választani, amikor viszonylag kevesen látogatják a kiállításokat. A pályázat kiírásának megfelelően 2011 februárjában megtörtént a botanikai, a rovar- és a gerinces gyűjtemény, valamint a kiállítási anyagok fertőtlenítése.
- A foszfor-hidrogénes gázosítás 670 léghőméternyi egységet érintett, melybe a gyűjtemények (botanika, rovar, gerinces /madár, emlős/ – Zirc, Rákóczi tér 3-5.) és a kiállítási terek (diorámák, szabadon álló preparátumok – Zirc, Rákóczi tér 1.) tartoznak. Az említett gyűjtemények és a kiállítások az alábbiakban felsorolt példányszámú anyagokat tartalmazzák:
 1. botanika: 16 000 herbáriumi egység (15 db kétszintes botanikai szekrény),
 2. rovar: 250 420 pld. 25 db rovarszekrényben, 1 585 pld. a kiállításban,
 3. madár- és emlőspreparátum: 1 684 pld.,
 4. liofilizált gomba: 170 pld. (kiállítás).
- A gázosítás után minden említett egység szekrényében, diorámájában piretroid hatóanyaggal átitatott lapka került behelyezésre, ez biztosítja az elért állapot szinten tartását.

A pályázati beszámoló pénzügyi és szöveges elszámolását a szükséges bizonylatmásokkal, valamint a gázosítási jegyzőkönyvvel megküldtük az NKA Múzeumi Szakmai Kollégiumának.

Segítőkész hozzáállásukat és támogatásukat ezúton is köszönjük.

Bakonyi Természettudományi Múzeum

SZINOPSZIS

Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis –

A Bakonyi Természettudományi Múzeum Közleményei 28. (2011.)

Bakonyi Természettudományi Múzeum

Intézményünk a Nemzeti Kulturális Alap Múzeumi Kollégiumának kiírása alapján pályázatot nyújt be múzeumi periodikájának megjelentetésére.

A *Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis* c. kiadvány évek óta a Bakony természeti képe kutatóprogramban résztvevő külső szakemberek, és a múzeumi munkatársai tudományos eredményeinek közreadását szolgálja. Viszonylag gyors megjelenése a szerzők tevékenysége és a tudományos információ-áramlás szempontjából egyaránt rendkívüli jelentőségű. A lap színvonalát – köszönhetően a kiváló nyomdai munkának – magas színvonalú grafikai ábrák, valamint fekete-fehér és színes fotók is emelik.

Terveink szerint a lap 28. (2011) számában 27 szerző 14 cikke jelenne meg (lásd a mellékelt tartalomjegyzék). A mintegy 240 oldalas kiadvány írásait a mondanivaló szempontjából feltétlenül szükséges fekete-fehér és színes fotók, illetve rajzok, térképek illusztrálják.

A cikkek – hasonlóan az eddigiekhez – geológiai, botanikai és zoológiai témájúak. A jelenlegi elvárásoknak megfelelően a biológiai témákon belül egyre nagyobb teret kapnak a florisztikai, faunisztikai alaperedmények mellett a növény- és állatföldrajzi, populációdinamikai, ökológiai és természetvédelmi szempontú publikációk, illetve azok, melyek a kiemelt jelentőségű biodiverzitással foglalkoznak.

Pályázatunkkal a fenti kiadvány létrehozásához, a nyomdai előkészítés és a nyomdaköltségek fedezésére kérünk anyagi támogatást a Nemzeti Kulturális Alapprogram Múzeumi Kollégiumától. A remélt sikere esetén egy összegben kérnénk folyósítani a támogatást, melyet csakis a kiadvány nyomdai költségeire fordítanánk.

Zirc, 2011. január 19.

Kasper Ágota

múzeumigazgató

TERVEZETT TARTALOM

Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis –

A Bakonyi Természettudományi Múzeum Közleményei 28. (2011.)

Bakonyi Természettudományi Múzeum

MÓRA, ARNOLD - KÁLMÁN, ZOLTÁN – SOÓS, NÁNDOR - CSABAI, ZOLTÁN:
Contribution to the aquatic macroinvertebrate fauna of Káli Basin and its surroundings
(Balaton Upland, Hungary). (35-40 oldal)

PODLUSSÁNY ATTILA – KUTASI CSABA: Új fajok a Bakony ormányosbogár
faunájában (Coleoptera, Curculionidae) (2 oldal) + fotók (2)

KEVEY BALÁZS: A Bakonyalja homokvidékének erdei. III. Homoki cseres-tölgyesek (15
oldal)

NAGY FERENC: Adatok Észak-Dunántúl futóbogár-faunájához (Coleoptera: Carabidae) (18
oldal)

FEHÉRVÁRI BENCE - SALÁTA DÉNES - MALATINSZKY ÁKOS: Hagyományos
művelésű gyümölcsösök az Öreg-Bakony tanyavilágában (8 oldal)

**PENKSZA KÁROLY - SZENTES SZILÁRD - SZABÓ GÁBOR - ZIMMERMANN
ZITA - WICHMANN BARNABÁS:** Gyepgazdálkodási- és produkció vizsgálatok
Pénzesgyőri juhlegelőn (10 oldal)

VARGA ANNA: Olaszfalu fás legelőjének tájtörténete és vegetációja (10 oldal)

NAGY LAJOS - POLLER ZOLTÁN: Vízimadár szinkronmegfigyelések a Várpalotai
tavakon (18 oldal)

KUTASI CSABA: A Veszprém-várpalotai lőtér védett és ritka bogarai (Coleoptera) 15 oldal, 4 fotó

SZABÓKY CSABA: A Bakonybél Somhegy nagylepke faunájának változása és a molylepke faunájának alapvetése. (40 oldal)

Kohanóczy Attila gyűjteményének molylepkéi. (10 oldal)

KONDOROSY ELŐD: Keszthely környékének poloskafaunája (40 oldal)

NOVÁK JÁNOS: Bakonyi álskorpiók (4 oldal)

TRASER GYÖRGY- WINKLER DÁNIEL – MOLNÁR MARCEL: Adatok a Mezőföld ugróvillás (Entognatha: Collembola) faunájához (10 oldal)

KENYERES ZOLTÁN – RÁCZ ISTVÁN ANDRÁS: A Bakonyi Természettudományi Múzeum egyenesszárnyú (Orthoptera) gyűjteménye (24 oldal)

„Egzotikus ősmaradványok” című kiállítás megrendezés és vándoroltatása

Bakonyi Természettudományi Múzeum

Pályázati azonosító: 2306/1347

Az intézmény a 2009-2010-es évre „Egzotikus ősmaradványok” címmel vándorkiállítást tervezett magángyűjtők, más múzeumok és a saját anyagaiból. A tárlaton különleges és ritka ősmaradványokkal ismerkedhettek meg a látogatók.

A Nemzeti Kulturális Alap pályázatán 1 300 000,- Ft-ot nyert intézményünk az ősmaradvány kiállítás megvalósítására. A fenntartó Veszprém Megyei Önkormányzat pályázati alapjából 150 000,- Ft-tal támogatta a tárlat megrendezését.

A tervezett kiállítás elkészítéséhez hiányzó részt (szükséges összeg 2 721 000, - Ft, meglévő 1 450 000,- Ft, különbség 1 371 000,- Ft) a Mecenatúra pályázati támogatás tette lehetővé, biztosítva a szükséges 1 371 000,- Ft-ot.

A tárlat tematikájának alapjául a földtörténeti időszakok szolgáltak, bemutatva a Föld fejlődését, a korszakokra jellemző ősmaradványokat. Az egykor élt élőlényeket képváltós megoldású, angol-magyar tudományos ismeretterjesztő szövegek ismertették, és háromdimenziós képek illusztrálták. Az egyes helyszínek kiállítási megnyitóján – erősítve és kibontva a látóvalókat – dr. Németh Mária geológus és Katona Lajos Tamás geológus projektoros ismeretterjesztő előadásait hallgathatták meg a résztvevők.

A kiállítás látogatói többek között az alábbi kőületekkel ismerkedhettek meg:

- Ordovícium-szilúr-devon: *Asaphus*, *Paradoxides*,
- Perm: *Discosaurus* csontváz, *Palaeoniscus* csontváz,
- Triász: *Megalodus*, *Placochelys* koponya, *Hybodus* tüske,
- Jura: *Eoenantiornis* csontváz, *Komlosaurus*, *Steneosaurus* csontváz, *Gyrodus* csontváz, *Belemnites*, *Crinoidea*, *Lytoceras*, *Nautilus*, *Leptolepides*, *Harpoceras*, *Ichthyosauridae*,
- Kréta: *Hadrosaurus* tojás, ammonitesz leletek a Bakonyból, egyéb dinoszaurusz leletek,
- Eocén: *Priscacara* csontváz, *Diplomystus* csontváz,
- Miocén: *Melongena*, *Carcarocles*, halcsontvázak,
- Pleisztocén: *Ursus spelaeus* koponya, *Megaloceros* koponya, agyar, fogak, *Coleodonta* koponya.

A látogatók a háromdimenziós képeket és a képváltós magyar-angol ismertető szövegeket 6 db paravánon tekinthették meg. Az egyes ősmaradványok méretüktől függően a 3 db zárt,

üveges fekvő tárlóban, és a 4 db lépcsős belső kialakítású, saját fényforrással rendelkező, zárt, üveges szekrényben kerültek bemutatásra. A műtárgyak kiemelésére – alap, háttér – tükörbárony szolgált belső borításként.

A célszerűen kialakított installációs berendezések alkalmasak voltak a bemutatandó anyag különféle helyszíneken – osztályterem, aula, galéria, bemutatóterem – történő elhelyezésére, áttekinthető és esztétikus alapot adtak az ősmaradványoknak.

A kiállítás 2009. október 1.-én nyílt meg, első helyszíne a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum volt, ahol a Múzeumok Őszi Fesztiváljának nyitóprogramjaként várta a látogatókat. A tárlatot dr. Kordos László, a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatója nyitotta meg, majd dr. Németh Mária geológus „A Föld történetéről dióhéjban” c. előadását hallgathatták meg a jelenlévők. A kiállítást Zircen 2009. december 31.-ig tekinthették meg az érdeklődők. A támogatásnak köszönhetően, mely fedezte a szállítás és az anyag biztosításának költségeit is, ezután 2010. január 4.-től 2010. október végéig vándorkiállítás formájában, átlagosan kéthavi bontásban az **alábbi helyszíneken és időpontokban** került bemutatásra az anyag:

- Deák Ferenc Általános Iskola, Veszprém, 2010. január 4. – február 10., Katona Lajos geológus őslénytani előadása.
- Báthory István Általános Iskola, Veszprém, 2010. február 11.- április 10., Katona Lajos geológus őslénytani előadása.
- Thury-vár, Szindbád Kht., Várpalota, 2010. április 8. – június 30.
- Pannónia Kulturális Központ, Balatonalmádi, 2010. július 1. – augusztus 2.
- Faluház, Bakonybél, 2010. augusztus 3. – szeptember 13.
- Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága, Pécs, 2010. szeptember 15. – október 31., dr. Németh Mária geológus „A Föld történetéről dióhéjban” c. előadása

A kiállítás elkészültével és vándoroltatásával olyan ősmaradványokkal ismerkedhettek meg a látogatók, melyeket ezidáig többnyire csak televíziós műsorokban láthattak. A kezdeményezés eredményeként múzeumok és magángyűjtők féltett kincsei egyidejűleg szolgálták a hazai őslénytani kutatásokat és a tudományos ismeretterjesztést. A helyszínek – iskolák, faluház, kulturális központ, múzeum – biztosították a közönség, a látogatók széles spektrumát. Az ingyenesen megtekinthető „Egzotikus ősmaradványok” című tárlatot összesen **11 406** fő érdeklődő kereste fel. A kiállításon természetesen kiemelt helyen szerepelt, hogy megvalósítását a Nemzeti Kulturális Alap támogatása is lehetővé tette.

Kasper Ágota

múzeumigazgató

Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis –

A Bakonyi Természettudományi Múzeum Közleményei 27. (2010.)

Bakonyi Természettudományi Múzeum

Pályázati beszámoló

Intézményünk számára nagy megtiszteltetést és segítséget jelentett a Nemzeti Kulturális Alap Múzeumi Kollégiumának 2010. március 3.-án hozott döntése, mely szerint a Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis című évkönyvünk 27. számának megjelentetésére benyújtott pályázatunkat (pályázati azonosító: 2388/67) 400 000,- Ft támogatásban részesítette.

A Folia Musei Historico-naturalis Bakonyiensis évek óta a Bakony természeti képe kutatóprogramban résztvevő külsős szakemberek, és a múzeumi munkatársak tudományos eredményeinek közreadását szolgálja. Aránylag gyors megjelenése a szerzők tevékenysége és a tudományos információ-áramlás szempontjából egyaránt rendkívül fontos. A lap minőségét – köszönhetően a kiváló nyomdai munkának – magas színvonalú grafikai ábrák, valamint fekete-fehér és színes fotók is emelik.

A kiadvány 27. (2010) számában 30 szerző 19 cikke jelent meg (lásd a mellékelt tartalomjegyzék) bemutatva a III. Magyar Biodiverzitás Nap eredményeit, ismertetve a kijelölt területen gyűjtött növény- és állatfajokat. A III. Magyar Biodiverzitás Nap 2008. május 31.-e és június 1.-e között került megrendezésre a Magas-Bakonyban fekvő Porva környékén. A kutatási programot a Magyar Madártani Egyesület és a Bakonyi Természettudományi Múzeum szervezte 45 botanikus, valamint zoológus szakember részvételével.

A cikkek – az eddigiekhez hasonlóan – geológiai, botanikai és zoológiai témájúak. A jelen kor elvárásainak megfelelően a biológiai témákon belül egyre nagyobb teret kapnak a florisztikai, faunisztikai alaperedmények mellett a növény- és állatföldrajzi, populációdinamikai, ökológiai és természetvédelmi szempontú publikációk, illetve azok, melyek a kiemelt jelentőségű biodiverzitással foglalkoznak.

Az elnyert összeg felhasználásával 425 példányban készült el a kötet. A kiadvány 156 oldalon 1 db térkép, 5 db táblázat, 6 db ábra, 14 db színes, 13 db fekete-fehér fotó illusztrálásával az alábbi cikkeket tartalmazza:

KOVÁCS TIBOR: Előszó

ORTMANN-NÉ AJKAI ADRIENNE – MORSCHAUSER TAMÁS: A porvai Biodiverzitás Nap kutatási területének élőhelytérképe

GALAMBOS ISTVÁN: A 3. Biodiverzitás Nap (Porva) keretében gyűjtött mohok (Bryophyta)

MORSCHAUSER TAMÁS – ERDŐS LÁSZLÓ – ORTMANN-NÉ AJKAI ADRIENN: Edényes növények elfordulása Porva környékén: 3. Biodiverzitás Nap

VARGA ANDRÁS: A 2008-as porvai Biodiverzitás Napon gyűjtött puhatestű fajok (Mollusca) listája

UJVÁRI ZSOLT – KONTSCHÁN JENŐ: Adatok Porva és környékének Mesostigmata és Trombidiformes (Acari) faunájához

FARKAS SÁNDOR: Új adatok a Bakony szárazföldi ászkarák (Isopoda: Oniscidea) faunájához Porva környékéről

KOVÁCS PÉTER – SZINETÁR CSABA: A Magyar Biodiverzitás Napok (Porva 2008) arachnológiai eredményei (*Araneae*)

TRASER GYÖRGY: A Collembola fauna (Hexapoda: Entognatha) Porva körzetében a harmadik Biodiverzitás Nap gyűjtése alapján

TÓTH SÁNDOR: A Porvai-medence szitakötő (Odonata) faunája irodalmi adatok és a 2008-as Biodiverzitás Nap gyűjtései alapján

KONDOROSY ELŐD: Adatok Porva poloskafaunájához (Heteroptera) a 3. Biodiverzitás Nap alapján

KOCZOR SÁNDOR – BAGARUS ANITA: Kabócák a Bakonyból, Porva környékéről: egy új faj hazánk faunájában (Hemiptera: Archeorrhyncha, Clypeorrhyncha)

MÓRA ARNOLD – DEÁK CSABA – LÓKKÖS ANDOR – PAPP LÁSZLÓ – SOÓS NÁNDOR – CSABAI ZOLTÁN: A Porva melletti Hódos-ér vízi makrogerinctelen faunájáról a 2008. évi Biodiverzitás Nap eredményei alapján

KUTASI CSABA: Porva környékének futóbogarak (Coleoptera: Carabidae)

ROZNER ISTVÁN – ROZNER GYÖRGY: 18 bogárcsalád fajai a 3. Biodiverzitás Napról

PODLUSSÁNY ATTILA: A porvai Biodiverzitás Napon gyűjtött ormányosalkatú bogarak (Coleoptera: Curculionoidea)

JÓZAN ZSOLT: A porvai Biodiverzitás Napon gyűjtött fullánkos hártvászárnyú (Hymenoptera, Aculeata) fajok

SZEŐKE KÁLMÁN – RONKAY LÁSZLÓ: A Porvai Biodiverzitás Nap lepkészeti eredményei

TÓTH SÁNDOR: Adatok Porva kétszárnyú (Diptera) faunájához a Biodiverzitás Nap gyűjtése alapján

KOVÁCS TIBOR: Kételtűek és hullók Porván: 3. Magyar Biodiverzitás Nap

GÖRFÖL TAMÁS – ZSEBŐK SÁNDOR – TÓTH MÁRIA: Adatok Porva emlősfaunájához a 2008. évi Biodiverzitás Nap alapján